

Collecte kulttuuriympäristötiedon luettelointiohje

KOHDE

LAHDEN MUSEOT 31.7.2024

Collecte - kulttuuriympäristötiedon luettelointiohje

KOHDE	2
Kulttuuriympäristötieto Collecte -kokoelmanhallintajärjestelmässä	2
Yleisiä ohjeita	2
Kohde aineistona	3
Uuden kohteen luominen Collecten kulttuuriympäristötietokantaan	3
Aiemmin luodun kohteen tietojen muokkaaminen	4
TÄYDENNETTÄVÄT KENTÄT	4
Nimi*	4
Tunnus*	4
Muu tunnus	5
Lisää tiedosto*	5
Sijainti*	6
Tila tai kiinteistön nimi	7
Osoite	7
Kylä tai kaupunginosa	8
Kunta*	8
Maakunta	8
Maa	8
Lisätietoa sijainnista	8
Aineistotyyppi (Kohteen tyyppi)*	8
Ajoitus	9
Historia*	10
Rakennushistoria*	10
Nykytilan kuvaus	11
Rakennusten lukumäärä	12
Rakennelmien lukumäärä	12
Lähiympäristön kuvaus	13
Merkitystä perusteleva kuvaus*	13
Osapuolet	15
Asiasanat*	16
Arvottaminen*	16
Arvottamisen sisäinen lisätieto	18
Merkitykset	19
Kaavatiedot	19

Suojelutiedot	20
Julkinen taide.....	22
Uhkatekijät	22
Toimenpiteet	22
Yhteenkuuluva kulttuuriympäristö *.....	24
Yhteydet	24
Lähteet.....	24

KOHDE

Kulttuuriympäristötieto Collecte -kokoelmanhallintajärjestelmässä

- Collecten kulttuuriympäristötietokanta löytyy verkko-osoitteesta ky.userix.fi
- Kulttuuriympäristötietokannan tekniset käyttöohjeet löytyvät yllä olevasta linkistä kirjautumisen jälkeen avautuvan aloitussivun oikeasta yläkulmasta kysymysmerkkikuvakkeen takaa.
- Collecten kulttuuriympäristötietokannassa on kuusi erilaista aineistotyyppiä:
 - kulttuuriympäristöhanke
 - aluekokonaisuus
 - kohde
 - rakennus
 - muu rakennettu kohde
 - rakennuksen osa
- Kullekin aineistotypille on Collectessa oma lomakkeensa, jolle selvityksen tiedot täydennetään. Tämä ohje koskee **Kohde -lomaketta**.

Yleisiä ohjeita

- Kohteen tietojen tallentamisessa kulttuuriympäristötietokantaan noudatetaan tätä ohjetta.
- Alueesta vastaava rakennustutkija ohjaa tallennustyötä. Tallentaja on vastuussa ohjeiden noudattamisesta.
- Kulttuuriympäristötietokantaan tallennetaan vain sellaista aineistoa, johon museolla on käyttöoikeus.
- Työn laadun kannalta olennaista on täydentää kaikki ne lomakekentät, joihin selvityksessä on tuotettu tietoa.
- Lomakkeella on pakollisia kenttiä. Nämä kentät on täytettävä, jotta lomakkeen voi tallentaa. Pakolliset kentät on merkitty lomakkeeseen ja ohjeeseen tähdellä *.
- Täytä vain ne tiedot, jotka osaat varmuudella määrittää ja tunnistaa – älä luettelo arvauksia.
- Jos johonkin kenttään ei ole luetteloitavaa tietoa, jätä kenttä tyhjäksi.
- Sama tieto tallennetaan vain kerran.
- Älä luetteloitua tietoa kenttään, johon tieto ei kuulu.

- Kirjaa aikatiedot lukusanoin.
- Ole huolellinen ja järjestelmällinen, kirjaa tiedot aina samalla tavalla.

Kohde aineistona

- Kulttuuriympäristötietokantaan tallennettava kohde on tyypillisesti kiinteistö tai tila, johon kuuluu useampia rakennuksia, muita rakennettuja kohteita ja/tai rakennettua kulttuuriympäristöä.
 - Esimerkkikohde 1: *Heinolan seurakuntakeskus*. Kohteeseen kuuluvat rakennukset seurakuntakeskus, seurakunnan työntekijöiden asuinrakennukset ja ulkorakennus.
 - Esimerkkikohde 2: *Talvelan tila*. Kohteeseen kuuluvat rakennukset asuinrakennus, navetta, talli, riihi ja sauna.
 - Esimerkkikohde 3: *Lahden kaupungintalo*. Kohteeseen kuuluvat kaupungintalo (rakennus) ja Kaupungintalonpuisto (kohteen osa, jonka tiedot tallennetaan muu rakennettu kohde -lomakkeelle).
- Kohdelomakkeelle tallennetaan sellaiset kohdetta koskevat tiedot, jotka syntyvät ja/tai päivittyvät inventointien, selvitysten ja museon oman toiminnan tuloksena.
- Kohde liittyy usein aluekokonaisuuteen. Jokainen aluekokonaisuuteen liittyvä, inventoitu kohde kirjataan omalle kohdelomakkeelleen.
 - Esimerkki 1: *Haapalan kirkonkylä* -> aluekokonaisuuslomake
 - Esimerkki 2: *Talvelan tila (Haapalan kirkonkylässä)* -> kohdelomake
- Kohdetasoa tarkemmat, yksittäistä rakennusta tai muuta rakennettua kohdetta koskevat tiedot tallennetaan rakennuslomakkeelle tai muu rakennettu kohde -lomakkeelle.
- Yksittäistä rakennusta tai rakennettua kohdetta voidaan käsitellä kohteena, jos siihen liittyy muuta kulttuuriympäristöä, joka muodostaa rakennuksen tai rakennetun kohteen kanssa kokonaisuuden. Tällöin kokonaisuuden tiedot täytetään kohdelomakkeelle ja rakennukselle / muulle rakennetulle kohteelle luodaan oma lomake, joka liitetään kohteeseen.
 - Esimerkki 1: *Lahden kaupungintalo* (kokonaisuus, joka käsittää kaupungintalon, puiston ja julkista taidetta) -> kohdelomake
 - Esimerkki 2: *Lahden kaupungintalo* (yksittäisenä rakennuksena) -> rakennuslomake
- Kohde liitetään Collecte-kulttuuriympäristötietokannassa aina osaksi kulttuuriympäristöhanketta (ks. kohta *Yhteenkuuluva kulttuuriympäristö* ohjeen loppupuolella).

Uuden kohteen luominen Collecten kulttuuriympäristötietokantaan

- Kulttuuriympäristötietokantaan luodaan uusi kohde valitsemalla **Kulttuuriympäristö** -aloitussivun yläreunasta **Luo uusi** -> **+ Kohde**.
- Tämän jälkeen uusi kohdelomake avautuu muokkaustilassa.

Aiemmin luodun kohteen tietojen muokkaaminen

- Kohdelomakkeen tietoja voi olla tarpeen muokata esimerkiksi päivitysinventoinnin yhteydessä.
- Muokkaamisessa käytetään tätä ohjetta, koska aiemmat tiedot voivat olla peräisin vanhan aineiston migraatiosta tai ne on voitu tallentaa aiemman ohjeistuksen mukaisesti. Tästä syystä vanhempaa aineistoa ei käytetä mallina tietojen tallentamisesta.
- Muokattava kohdelomake etsitään Kulttuuriympäristö -etusivun aineistolistalta tai hausta esimerkiksi kohteen nimen perusteella tai karttanäkymästä sijainnin perusteella. Tämän jälkeen valitaan **Muokkaa** kyseisen aineistorivin oikeasta reunasta ja lomake avautuu muokkaustilassa. Kartalta siirryttäessä korttinäkymään valitaan ylälaidasta **Muokkaa**.

TÄYDENNETTÄVÄT KENTÄT

Nimi*

- Kohteella voi olla useampia nimiä. Nimi -kenttään täydennetään vähintään käytössä oleva nimi, jolla kohdetta kutsutaan tallennettavassa selvityksessä.
- Nimeämisessä pyritään ytimekkyyteen ja selkeyteen. Nimessä ei käytetä eli -ilmaisua.
- Tyypillisesti kohteen nimellä kuvataan sekä kohteen sijaintia että sen tyyppiä, kuten esimerkiksi *Lahden rautatieasema, Mukkulan kartano, Ahtialan terveystakeskus ja seurakuntakoti*.
- Kohde voidaan nimetä katuosoitteella, ellei sillä ole muuta vakiintunutta nimeä. Tällöin kohteen nimi on esimerkiksi *Aleksanterinkatu 24*. Katuosoite säilyy yleensä samana, kun taas kohteen käyttötarkoitus ja tätä kautta nimi voivat muuttua.
- Kohteen nimi lisätään valitsemalla ensin **+ Lisää nimi**. Valikkoon avautuu kaksi kenttää, **Nimi** ja **Nimen tyyppi**.
- Kohteen nimi kirjoitetaan tekstikenttään.
- Kohteelle lisättävän nimen tyyppi valitaan pudotusvalikosta.
- Nimen tyypit ovat
 - *Käytössä oleva nimi*: pakollinen nimen tyyppi, joka lisätään aina lomakkeelle.
 - *Aiempi nimi*: viittaa aiemmassa inventoinnissa käytettyyn nimeen. Kun esimerkiksi Lahden linja-autoaseman rakennuskokonaisuus on jäänyt pois liikennekäytöstä ja käytössä oleva nimi uudessa selvityksessä on Lahden vanha linja-autoasema, tallennetaan samasta kohteesta aiemmissa inventoinneissa käytetty nimi *Lahden linja-autoasema* tyyppillä *Aiempi nimi*.
 - *Muu nimi*: esimerkiksi kohteen muu vakiintunut kutsumanimi
 - *Taloyhtiön nimi*: esimerkiksi Asunto-osaakeyhtiö Lahden Linjuri

Tunnus*

- Kohteelle annetaan Collectessa aina museon käytänteiden mukainen tunnus. Tunnuksen tehtävänä on yksilöidä kukin kulttuuriympäristötietokantaan tallennettava kohde.

- Sijaintikunnan mukaan nimetty **tunnussarja** valitaan Tunnus -kentän oikeassa reunassa olevasta Käytä sarjaa -painikkeesta.
- Tunnus muodostuu tunnussarjan (kunnan) valitsemisen jälkeen automaattisesti lomakkeen tallentamisen yhteydessä.
- Tunnus koostuu kolminumeroisesta kuntatunnuksesta ja juoksevasta numerosta. Esimerkiksi tunnus 3982 koostuu Lahden kuntatunnuksesta 398 ja järjestysnumerosta 2.

Muu tunnus

- Mikäli kohteella on muita käytössä olevia tai pysyviä tunnuksia, ne lisätään valinnalla + **Lisää tunnus**.
- Tunnuksen tyyppi valitaan pudotusvalikosta. Valittavat tunnuksen tyypit ovat
 - *inventointitunnus* (aiemmissa inventoinneissa kohteesta käytetyt tunnukset)
 - *kiinteistötunnus*
 - *vanha kiinteistötunnus*
 - *muinaisjäännöstunnus*
- Kohdelomakkeelle lisätään museon antaman tunnuksen lisäksi myös kohteeseen kuuluvien kiinteistöjen kiinteistötunnukset, jos kohde koostuu enintään muutamasta kiinteistöstä.
- Kohteen kiinteistötunnus/tunnukset voidaan täydentää automaattisesti kohteen **Sijainnin** tallentamisen jälkeen **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** tehdyillä valinnalla (ks. Sijainti-kohdan ohje alla). Mikäli täydentäminen ei onnistu/on virheellinen kirjoitetaan tunnus tekstikenttään. Tunnus koostuu kiinteistötunnuksen tapauksessa neliosaisesta numerotunnuksesta. Kiinteistöjen rajat ja tunnukset löytyvät karttanäkymän Kiinteistöjaotus tasolta.
 - Esimerkki: Lahden rautatieaseman kiinteistötunnus on 398-1-1085-13.

Lisää tiedosto*

- Lomakkeelle on mahdollista lisätä erilaisia ja eri muodossa olevia tiedostoja, kuten valokuvia, raportteja ja paikkatietoa.
- Museon Collecteen tallennettu kokoelma-aineisto liitetään kohteeseen linkittämällä kohdassa Yhteydet, eikä esimerkiksi arkistokuvia lisätä erillisinä tiedostoina.
- Ennen tiedoston lataamista tietokantaan se on nimettävä oikein.
- Tiedoston nimessä ei käytetä välilyöntejä, välimerkkejä tai kansallisia merkkejä (å, ä, ö). Kaksoispiste ja muut erottimet korvataan alaviivalla.
- Tiedosto nimetään museon kohteelle antamaa tunnusta käyttäen (esimerkiksi 97034).
- Jos tiedostoja on useita, ne nimetään lisäämällä tunnuksen perään juokseva numerointi (esimerkiksi 97034_1 ja 97034_2).
- Tiedosto lisätään valitsemalla + **Lisää tiedosto** ja lataamalla tiedosto.
- Lomakkeelle lisätään vähintään yksi kohdetta hyvin kuvaava valokuva, tunnuskuva. Kuvan tulee olla selkeä ja mahdollisimman uusi. Tunnistekuvien suositeltava määrä on yhdestä viiteen kuvaa.

- Tiedoston latautuminen saattaa kestää, mutta sitä ei tarvitse jäädä odottamaan. Voit laittaa kerralla useampia tiedostoja latautumaan.
- Kohteeseen halutaan yleensä liittää suurempi joukko kuvia. Tällaiset, esimerkiksi maastokäynnin yhteydessä otetut kuvat tallennetaan toimenpiteen liitteiksi kohdassa Toimenpiteet.
- Tallennettavan kuvan pitkän sivun tulee olla vähintään 1980px. Ensisijaisesti tallennetaan mahdollisimman suuriresoluutioisia/alkuperäisiä kuvia.
- Jos lomakkeelle lisätään useita kuvia, osoitetaan ensisijainen tunnuskuva ladatun kuvan alla näkyvää nastakuvaketta klikkaamalla.
- Kuvan tai muun tiedoston tiedot lisätään ladatun tiedoston alla näkyvästä jakoavainkuvakkeesta.
- Avautuvasta metatietolomakkeesta täytetään kohdat **Otsikko**, **Tekijä**, Kuvaus ja Lisätietoja (tarvittaessa) ja **Kuvausaika/luontiaika**. Muut kentät jätetään tyhjäksi.
- Otsikko -kenttään kirjoitetaan kuvateksti tai aihe tai muun liitetiedoston sisältö/nimi sanallisessa muodossa.
- Tekijä -kenttään lisätään kuvaajan/tekijän nimi. Kentässä käytetään Collecten osapuolirekisteriä, joten kuvaajan tietojen tulee olla tallennettuina osapuolirekisteriin ennen valintaa.
- Kuvaus -kentässä on mahdollista kertoa kuvan aiheesta/liitetiedoston sisällöstä ja luontitavasta tarkemmin, jos otsikko ei ole riittävän kuvaava.
- Lisätietoihin kirjataan kuvan/tiedoston mahdollinen poikkeava käyttöoikeus, kuten esimerkiksi *Vain museon käyttöön*.
- Kuvausaika/luontiaika-kenttään lisätään kuvauspäivä. Jos ajoitus perustuu arvioon, se osoitetaan valinnalla Aika on arvio. Jos luontiaika on tiedoston metatietoina, tämä täydentyy automaattisesti.
- Tallenna tiedot valinnalla **Ok** lomakkeen alareunassa.
- Lomakkeelle lisätään tiedostoina myös
 - Aluerajaus ja muu mahdollinen paikkatietoaineisto Zip-pakattuina ESRI Shape File tiedostoina tarvittaessa (esim. aiempi saman kohteen rajaus tai muussa paikkatieto-ohjelmassa tehty aineisto, josta sijainti poimitaan).
 - Rakennustapaohjeet
 - Suojelupäätökset
 - Korjausohjeet, jotka eivät ole liitettävissä toimenpiteeseen.
 - Oikeudenpäätökset (kopiot, esim. valitus, ensisijaisesti linkitetään asiaan asianhallintajärjestelmässä, mikäli mahdollista).
 - Museon sanomalehtikannanotot
 - Muu museon toiminnan yhteydessä syntynyt aineisto (esimerkiksi skannattu ote vanhasta kartasta tai asiakirjasta), joka ei ole Yhteydet kohdassa linkitettävissä alkuperäiseen aineistoon tai liitettävissä toimenpiteeseen.

Sijainti*

- Kohteen sijainti tallennetaan kulttuuriympäristötietokantaan aina paikkatietona.

- Sijainti lisätään ensisijaisesti valinnalla + **Tuo kartalta**.
- Avautuvan ikkunan yläreunassa on kolme välilehteä: **Lisää sijainti**, **Tuo liitetiedostosta** ja **Täytä aineiston tietoja**.
- **Lisää sijainti** -välilehdellä kohteen sijainti määritellään itse avautuvalle kartalle.
- Tarkenna kartta kohteeseen ja valitse **Piirrä** -pudotusvalikosta sijainnin esittämisen tapa: **Piste** tai **Monikulmio**.
- Piirrä kohteen sijainti aluerajauksena eli monikulmiona kartalle. Sulje piirtotila lopuksi valinnalla Lopeta piirtäminen ja sulje kartta karttanäkymän oikeasta alakulmasta.
- Kohteen sijainnin voi lisätä kartalle myös pistemäisenä paikkatietona valitsemalla piste. Kohteen sijainti merkitään ensi sijassa aluerajauksena. Osalla digitoitavasta vanhemmasta aineistosta sijainti voi kuitenkin olla määritetty vain pisteinä.
- **Tuo aineistosta** -välilehdellä olemassa oleva, mutta Collecteen aiemmin tallentamaton paikkatieto tuodaan lomakkeelle ESRI Shapefile -tiedostosta. Tätä ennen paikkatietoaineisto ladataan zip-tiedostona edeltävään + **Lisää tiedostoja** -kenttään (ks. ohje yllä). Välilehdellä valitaan ko. tiedosto, jolloin tämä aukeaa karttanäkymään. Näkymästä valitaan kohteen rajausta/pistettä ja tallennetaan sijainniksi lomakkeelle.
- **Täytä aineiston tietoja** -välilehti ei ole käytössä.
- Sijainnin tallentamisen jälkeen kohdasta **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** voit tallentaa lomakkeelle automaattisesti kiinteistötunnukset, kiinteistön nimet sekä kunta-, maakunta- ja maatiedot valitsemalla valikosta ja painamalla Hae ja täytä tiedot. Huom! Kohteelle ei haeta/tallenneta rakennustunnuksia.
- Jos vain kohteen koordinaatit ovat tiedossa, on sijainti mahdollista määritellä myös antamalla koordinaatit. Valitse ensin + **Lisää sijainti**.
- Valitse pudotusvalikosta koordinaattijärjestelmäksi *ETRS-TM35FIN*.
- Lisää pohjois- ja itäkoordinaatit tekstikenttiin.
- Tarkista kohteen oikea sijoittuminen kartalta koordinaattien tallentamisen jälkeen.

Tila tai kiinteistön nimi

- Tilan tai kiinteistön nimellä tarkoitetaan sen rekisteriyksikön virallista nimeä, jonka alueella kohde sijaitsee.
- Nimi kirjoitetaan tekstikenttään valitsemalla ensin + **Lisää tilan tai kiinteistön nimi** tai kenttä täydennetään automaattisesti **Sijainti**-kohdan **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** tehdyillä valinnoilla.
 - Esimerkki: *Talvelan tila*

Osoite

- Kohteen osoite lisätään lomakkeelle valitsemalla ensin + **Lisää osoite**.
- Osoite kirjoitetaan tekstikenttään muodossa *Mannerheiminkatu 15, 15100 Lahti*.
- Kohteelle on mahdollista määritellä useampia osoitteita. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi katujen risteyksessä, jolloin kohteella on kaksi osoitetta.

Kylä tai kaupunginosa

- Kylä tai kaupunginosa, jossa kohde sijaitsee, lisätään tekstikenttään valitsemalla ensin + **Lisää uusi**.
- Mikäli kohde sijaitsee asemakaavoitetulla alueella voi oikean kaupunginosan selvittää esimerkiksi kunnan karttapalvelusta. Lahden karttapalvelu -verkkosivuilla kaupunginosat löytyvät kohdasta Aluejaot -> Kaupunginosat.

Kunta*

- Kunta, jonka alueella kohde sijaitsee, lisätään pudotusvalikosta valitsemalla ensin + **Lisää kunta** tai kenttä täydennetään automaattisesti **Sijainti**-kohdan **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** tehdyillä valinnoilla.
- Huomio kenttää ei käytetä.

Maakunta

- Maakunta, jonka alueelle kohde sijoittuu, osoitetaan pudotusvalikosta kohdassa Maakunta (Päijät-Häme) tai kenttä täydennetään automaattisesti **Sijainti**-kohdan **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** tehdyillä valinnoilla.

Maa

- Maa, jossa kohde sijaitsee, osoitetaan valinnalla kohdassa Maa (Suomi) tai kenttä täydennetään automaattisesti **Sijainti**-kohdan **Täytä objektin tietoja sijainnin perusteella** tehdyillä valinnoilla.

Lisätietoa sijainnista

- **Lisätietoa sijainnista** -tekstikentässä voidaan tarkentaa sellaisia kohteen sijaintiin liittyviä tietoja, joita ei ilmaista muissa sijaintia ilmaisevissa kentissä.

Aineistotyyppi (Kohteen tyyppi)*

- Kohde muodostaa yleensä rakennetun kokonaisuuden, jonka rakennuksilla on toisistaan poikkeavia käyttötarkoituksia.
- Kohteelle valitaan tyyppi, joka ilmentää kohdetta parhaiten kokonaisuutena ja ilmaisee syyn sen kehittymiselle. Tyyppi ei kuitenkaan ilmaise välttämättä kohteen alkuperäistä käyttöä.
 - Esimerkki: Hanhivaaran ulkomuseon kohteen tyyppi on *kulttuuri*.
 - Perustelu tyypin valinnalle: Ulkomuseoon on siirretty alun perin maataloutta varten rakennettu rakennusryhmä. Tyypiksi ei ole kuitenkaan valittu *maataloutta*, vaan *kulttuuri*, koska nykyinen käyttö ulkomuseona on kohteen merkityksen kannalta olennaisempi tekijä.

- Kohteen tyyppiä kuvaillaan tyyppin valinnan lisäksi myös asiasanoituksella kohdassa Asiasanat. Hanhivaaran ulkomuseon tapauksessa kohdetta kuvailevia asiasanoja ovat esimerkiksi *ulkomuseot ja hirsirakennukset*.

Ajoitus

- Ajoituksella tarkoitetaan tässä kohteen kehittymiselle keskeistä ajanjaksoa.
- Kohteeseen liittyvä aikatieto lisätään Ajoitus -kenttään alla olevan ohjetaulukon tapaan.
- Jos ajoitus perustuu arvioon, se osoitetaan valinnalla Aika on arvio. Kysymysmerkkejä tai kirjaimia ei käytetä.
 - Esimerkki: Alhon tilan rakennuskokonaisuus on rakentunut 1900-luvun vaihteessa. Ajankohdaksi kirjataan siis *1890-1910*. Koska ajoitus perustuu arvioon, valitaan myös Aika on arvio.
- Sekamuotoista aikatietoa, kuten 1.2.2010-2012, ei voi tallentaa. Sekä alkamisajankohta että päättymisajankohta merkitään samalla tavalla.
- Ajoitusta kuvataan numeerisen tiedon lisäksi myös kohteen historiaa ilmentävällä, tiettyyn aikakauteen liittyvällä asiasanoituksella, kuten *jugend* tai *funktionalismi*.
- Ajan merkitsemisessä noudatetaan alla olevaa ohjeistusta:

aika	luettelointiohje
tiedetään tarkka aika	1.10.1974
tiedetään kuukausi	1.10.1974-31.10.1974
tiedetään vain vuosi	1974
noin / epävarma / välisenä aikana 1970-1975	1970-1975 ja valitaan: Aika on arvio
1970-luku	1970-1979
1900-luku	1900-1999
1900-luvun vaihde	1890-1910
1900-luvun alku	1900-1925
1900-luvun loppu	1975-1999
1900-luvun alkupuoli	1900-1949
1900-luvun loppupuoli	1950-1999
1900-luvun puoliväli	1945-1955
1970-luvun alkupuoli	1970-1974
1970-luvun puoliväli	1974-1976
1970-luvun loppupuoli	1975-1979

Historia*

- **Historia**-kenttään kirjoitetaan tiivistelmä kohteen käytön historiasta. Se toimii viitekehysenä, johon rakennushistoria liittyy. Tekstiä muokataan, kun tieto karttuu.
- Kohteen suunnittelijat, rakennuttajat, rakentajat ja muut historiallisesti merkittävät henkilöt liitetään kohteeseen osapuolina (katso Osapuolet -kokonaisuus). Osapuoli voidaan mainita tämän lisäksi myös historiakentässä, mutta pelkkä tekstissä mainitseminen ei esimerkiksi suunnittelijan kohdalla riitä.
- Kohteen edesmenneet omistajat tai julkisyhteisöjen ja kuntien omistukset voidaan mainita historiassa, jos niillä on erityistä merkitystä kokonaisuuden kannalta. Historia-kenttään voidaan kirjata merkkihenkilöihin liittyvää historiaa, mutta nykyisiä yksityisiä omistajia tai asukkaita ei mainita nimeltä.
- Kohteeseen kuuluvien rakennusten yksilöity historia tallennetaan rakennuslomakkeille, jotka liitetään kohteeseen.
- Kohteen historiaa voidaan kuvata Asiasanat-kohdassa myös taustoittavalla asiasanoituksella, kuten esimerkiksi työväenyhdistykset tai kirjastot.
 - Esimerkki 1: *Kuuselan työväenyhdistys osti tontin Alhavan sahalta vuonna 1911 ja rakensi tontille talon toiminnalleen. Talo paloi pääsiäisenä 1929. Uusi työväentalo rakennettiin talkoilla juuri ennen toista maailmansotaa. Yhdistys järjesti pihamaalle rakennetulla lavalla tansseja vuosina 1939 ja 1944–1978, minkä jälkeen lava purettiin vähentyneen käytön vuoksi. Pihaan rakennettiin myös painihuone paikallisen urheiluseura Pontevan käyttöön. Kaupunki vuokrasi osan työväentalosta sivukirjaston käyttöön vuosina 1963–1987, minkä jälkeen tilat palasivat yhdistyksen käyttöön. Työväentalo on edelleen työväenyhdistyksen käytössä juhlapaikkana.*
 - Esimerkki 2: *Nuottivaarassa on asunut metsänvartija Hannes Kainulainen. Luultavasti hän on rakentanut ensimmäisen osan asuinrakennuksesta, sillä talon eteen kallioon on hakattu merkintä: 1853 HK talo tehty. Nuottivaaraan muuttivat myöhemmin Ruokolaisen veljekset Kuivajärveltä. Vanhin veli Eeli toimi metsänvartijana ensin ja myöhemmin Aatu. Kerrotaan, että maakunnan runonkerääjä Savonius pysähtyi retkillään Nuottivaaraan useina vuosina 1870-luvulla. Nykyisellään pihapiiri on kesäisin suvun käytössä.*

Rakennushistoria*

- Rakennushistoriaa kuvaavan tekstin tarkoituksena on kertoa kohteen rakentumisen eri vaiheista ja kertoa mitä, milloin ja miten kohteessa on rakennettu. Rakennushistoriaan kirjataan kohdetasolla myös purettu rakennushistoria.
- Tekstikenttää muokataan, kun tieto karttuu.
- Rakennushistoria -tekstikenttään kirjoitetaan tiivistelmä kohteen rakennushistoriasta.
- Älä kirjaa tähän kenttään yksittäisen rakennuksen rakennushistoriaa, vaan tallenna rakennusta koskevat tiedot rakennuslomakkeelle.

- Esimerkki 1: *Kuuselan työväentalo ja ulkorakennus on rakennettu paikalla aiemmin sijainneen työväentalon paikalle paikallisen tiilitehtaan tiilistä vuonna 1938. Kokonaisuuteen liittyy myös vuonna 1939 jäljelle jääneistä tiilistä urheiluseuran harrastuskäyttöön rakennettu, nykyisin varastona toimiva rakennus.*
- Esimerkki 2: *Kohteeseen kuuluvat kaikki Honkalan huvilaan alun perin liittyneet rakennukset, vaikka jotkin niistä ovat sittemmin siirtyneet osaksi muita kiinteistöjä. Honkalan vanha sauna ja uimahuone sijaitsevat alkuperäisellä paikallaan, joka on nykyisin osa Viikinpuiستoa.*
- Esimerkki 3: *Oravikko on ollut alun perin valtiontila, jonka päärakennus on rakennettu arvion mukaan 1883 ja eläinsuojat seuraavien kahden vuoden aikana. Perustukseen käytetyt luonnonkivet ja uunikivet on kuljetettu Hiidenportilta. Hirsipäätyihin on veistetty rakentajien nimikirjaimet sekä vuosiluku: AH ja JH 1883 (Antti ja Jaakko Huovinen) sekä PS ja OS (Pekka ja Olli Savolainen). Eteläpäädyssä on myös nimikirjaimet OHK, jotka kuuluvat todennäköisesti uuninmuuraajalle. Asuinrakennusta on jatkettu etelään päin kaksi kertaa. Viimeisin laajennus valmistui vuonna 1912.*
- Kohteen rakennushistoriaa kuvataan myös taustoittavalla asiasanoituksella, kuten
 - Esimerkki 1: *yhdistystoiminta, yhteisörakennukset*
 - Esimerkki 2: *huvilakulttuuri, uimahuoneet*
 - Esimerkki 3: *karjanhoito, perinnemaisema*

Nykytilan kuvaus

- Kohteen nykytilaa kuvaavan tekstin tarkoituksena on antaa yleiskuvaus kohteen ominaispiirteistä huomioiden sen mittakaava ja osatekijät.
- Tekstin tulee olla valokuvamainen kertomus kohteen ominais- ja erityispiirteistä tuoden keskeiset asiat esille ytimekkäästi, mutta monipuolisesti.
- Nykytilan kuvaukseen ei sisällytetä kohteen historiallisia vaiheita muilta kuin nähtävissä olevilta osin.
- Kohteen suunnittelijat, rakennuttajat, rakentajat ja muut historiallisesti merkittävät henkilöt liitetään kohteeseen osapuolina (katso Osapuolet -kokonaisuus). Osapuoli, kuten kohteen suunnittelija, voidaan mainita tämän lisäksi myös nykytilan kuvauksessa.
- Kohteen edesmenneet omistajat tai julkisyhteisöjen ja kuntien omistukset voidaan mainita tekstissä, jos niillä on erityistä merkitystä kokonaisuuden kannalta. Tekstissä ei mainita nimeltä nykyisiä yksityisiä omistajia tai asukkaita.
- Nykytilan kuvaus kirjoitetaan tekstikenttään.
 - Esimerkki: *Honkalan laajan puutarhan ympäröimä huvila sijaitsee Lehtolan alueen luoteisosassa, Näsiäntien länsipuolella. Huvilalle johtaa Näsiäntieltä 1920-luvulla istutettu lehmuskujanne. Tontti rajautuu pohjoisessa Vesijärveen. 1880-luvulla valmistunut päärakennus ja tätä hieman vanhempi torppa on sijoitettu rantaan*

laskevan mäen päälle, kun taas kohteen muut rakennukset ovat lähempänä rantaa. Honkalan runsaslukaiseen rakennuskantaan kuuluvat päärakennuksen ja torpan lisäksi vierasmaja, huvimaja, rantasauna, vaja ja talli. Tontilla sijaitsevat myös kaivo, kellari ja leikkimökki.

- Nykytilan kuvaus päivitetään inventoinnin päivittämisen yhteydessä tai jos esimerkiksi katselmuksen yhteydessä havaitaan oleellinen päivitystarve kohteessa tapahtuneiden muutosten takia. Nykytilan kuvaukseen lisätään tällöin uusi tekstikenttä.
 - Esimerkki: *Honkalan rakennuksia on kunnostettu alkukesällä 2016 maalaamalla julkisivuja ja kunnostamalla puuikkunoita. Myös puutarhaa on kunnostettu avaamalla vanhoja näkymälinjoja huvilalta huvimajalle ja puutarhaan.*
- Kuvaukseen liittyy päivämääräkenttä, jossa ilmaistaan se ajankohta, jota tekstin sisältö vastaa. Pääsääntöisesti sillä tarkoitetaan kuvauksen laadinta-ajankohtaa.

Rakennusten lukumäärä

- Rakennuksella tarkoitetaan erillistä, kiinteästi sijoitettua, omalla sisäänkäynnillä varustettua rakennelmaa, joka sisältää katettua ja seinien rajoittamaa tilaa.
- Kohteeseen kuuluvien rakennusten lukumäärä lisätään tekstikenttään lukuna. Lukuun sisällytetään kaikki kohteeseen sisältyvät rakennukset riippumatta siitä, onko niitä inventoitu.
 - Esimerkki: *Honkalan huvilan rakennuksiin kuuluvat päärakennuksen lisäksi torppa, vierasmaja, huvimaja, rantasauna, vaja ja talli.* Kohteeseen kirjataan siis seitsemän (7) rakennusta.
- Kohteeseen liittyvät rakennukset huomioidaan myös kohteen nykytilan kuvauksessa.
- Jos kyseessä on vanhan inventointitiedon tallentaminen, eikä tietoa kohteeseen liittyvien rakennusten määrästä ole, jätetään kenttä tyhjäksi.
- Rakennuksesta poikkeavien rakennelmien lukumäärä kirjataan kohtaan Rakennelmien lukumäärä.

Rakennelmien lukumäärä

- Rakennelmiin kuuluvat mm. katoksen kaltaiset, rakennusta kevyemmät rakenteet, mutta niiden tyyppikirjo ulottuu aallonmurtajista kaivoihin.
- Kohteeseen kuuluvien rakennelmien lukumäärä lisätään tekstikenttään lukuna. Lukuun sisällytetään kaikki kohteeseen sisältyvät rakennelmat riippumatta siitä, onko niitä inventoitu.
 - Esimerkki: *Honkalan huvilaan kuuluvat rakennusten lisäksi myös kaivo, kellari ja leikkimökki.* Kohteeseen kirjataan siis kolme (3) rakennelmaa.
- Kohteeseen kuuluvat rakennelmat huomioidaan myös kohteen nykytilan kuvauksessa.

- Jos kyseessä on vanhan inventointitiedon tallentaminen, eikä tietoa kohteeseen liittyvien rakennelmien määrästä ole, jätetään kenttä tyhjäksi.

Lähiympäristön kuvaus

- Kohteen lähiympäristön kuvauksen tarkoituksena on antaa käsitys kohdetta rajaavan ympäristön piirteistä. Kohteeseen sisältyvä pihapiiri esitellään sen sijaan kohteen nykytilan kuvauksessa.
- Kuvauksessa huomioidaan kohdetta ympäröivän alueen ominaispiirteet, kuten rakennuskanta, maisema ja tiestö.
- Kirjoita kohdetta rajaavan lähiympäristön kuvaus tekstikenttään valitsemalla ensin + **Lisää kuvaus**.
 - Esimerkki 1: *Honkalan huvilan rakennuskokonaisuus on osa Lehtolan huvila-aluetta. Tontti rajautuu pohjoisessa Vesijärveen, idässä Näsiäntiehen ja etelässä 1930-luvulla rakentuneisiin Tallkullan ja Ylisen huvilatontteihin. Itäreunalla on Koskelaan saakka ulottuva kuusikko.*
 - Esimerkki 2: *Polttimo sijoittuu Vesijärven rannan ja Niemenkadun väliselle alueelle Lahden keskustan ja Mukkulan kaupunginosan välissä. Polttimon eteläpuolella sijaitsee UPM:n tehdasalue ja sen pohjoispuolella Lahden satama.*
 - Esimerkki 3: *Kohteen eli Kuninkaanlahden tilan ympäristössä on asuttu ainakin Kuninkaanniemessä, Leppälässä ja Pajusalmella varsin pitkään. Kussakin näistä on jotain vanhaa jäljellä: Kuninkaanniemessä on 1885 rakennettu, osin kunnostettu päärakennus, Leppälässä taas on pitkään tyhjillään ollut päärakennus ja savupirtti, jonka seinään on kaiverrettu vuosi 1777. Tilalla on myös kaksiosainen piha-aitta ja vilja-aitta. Pajusalmella on jäljellä pariaitta. Lisäksi kylätien varrella ja pienen mäen päällä olevassa pihapiirissä on myös uudempi koulurakennus.*
- Lähiympäristön kuvaukseen lisätään uusi kuvauskenttä, jos lähiympäristössä tapahtuu merkittäviä muutoksia.
- Kuvaukseen liittyy päivämääräkenttä, jossa ilmaistaan se ajankohta, jota tekstin sisältö vastaa. Pääsääntöisesti sillä tarkoitetaan kuvauksen laadinta-ajankohtaa.

Merkitystä perusteleva kuvaus*

- Luonteeltaan pysyvässä merkitystä perustelevassa kuvauksessa määritellään kohteen historiallinen merkitys ja arvioidaan sen alkuperäisyyttä, säilyneisyyttä sekä nykytilaa ilmiöiden, arkkitehtuurin ja rakentumisen kautta.
- Merkitystä perustelevalla kuvauksella perustellaan kohteen arvottaminen. Se on keskeinen, tiedon jakamisessa hyödynnettävä tekstikenttä, jossa tuodaan esille kohteen merkittävimmät piirteet, kuten esimerkiksi
 - harvinaisuus

- tyypillisuus
 - edustavuus
 - alkuperäisyys (alkuperäistä tai sitä vastaavan käytön, rakentamistavan, arkkitehtuurin tai tyylin ilmeneminen ja jatkuminen)
 - historiallinen todistusvoimaisuus (merkitys historiallisen tapahtuman tai ilmiön todisteena tai siitä kertovana ja tietoa lisäävänä esimerkkinä)
 - historiallinen kerroksisuus (näkyvissä olevat eri aikakausien rakenteet, materiaalit ja tyylipiirteet, jotka ilmentävät rakentamisen, hoidon ja käytön historiaa ja jatkuvuutta)
- Kohteen suunnittelijat, rakennuttajat, rakentajat ja muut historiallisesti merkittävät henkilöt liitetään kohteeseen osapuolina (katso Osapuolet -kokonaisuus). Osapuoli, kuten esimerkiksi kohteen suunnittelija, voidaan mainita tämän lisäksi myös merkitystä perustelevassa kuvauksessa.
 - Kohteen edesmenneet omistajat tai julkisyhteisöjen ja kuntien omistukset voidaan mainita tekstissä, jos niillä on erityistä merkitystä kokonaisuuden kannalta. Tekstissä ei mainita nimeltä nykyisiä yksityisiä omistajia tai asukkaita.
 - Kohteen jo todetut suojeluarvot tuodaan esiin merkitystä perustelevassa kuvauksessa.
 - Kohteen merkitystä perusteleva kuvaus kirjoitetaan tekstikenttään.
 - Esimerkki: *Honkalan vuonna 1887 valmistunut, rakennusajalleen tyypillistä uusrenessanssia edustava huvila ja siihen liittyvä, pääosin 1920-luvun alussa rakennettu ja ilmeeltään klassistinen rakennuskanta huvimajoineen ja rantasaunoineen muodostavat rakennustaiteellisesti eheän kokonaisuuden. Arkkitehti Josef Alntorpin suunnittelema Honkala edustaa Lehtolan huvila-alueen maakunnallisesti arvokkaan kulttuuriympäristön varhaisinta kerrostumaa. Edelleen huvilakäytössä olevia rakennuksia ja puistoa on kunnostettu 2010-luvulla. Valtaosa Honkalan rakennuksista on suojeltu asemakaavalla.*
 - Merkitystä perustelevaa kuvausta muokataan, jos kohteessa tehdään sen arvoihin vaikuttavia muutoksia. Merkitykseen voivat vaikuttaa kohteessa tai sen lähiympäristössä tapahtuneet muutokset.
 - Esimerkki: *Edelleen huvilakäytössä olevia rakennuksia ja puistoa on kunnostettu ennallistaen 2010-luvulla. Kunnostuksen yhteydessä rakennukset on maalattu niiden alkuperäisiä sävyjä noudattaen.*
 - Kuvaukseen liittyy päivämääräkenttä, jossa ilmaistaan se ajankohta, jota tekstin sisältö vastaa. Pääsääntöisesti sillä tarkoitetaan kuvauksen laadinta-ajankohtaa.
 - Esimerkki: Honkalan rakennusinventointi on tehty kesäkuussa 2010. Koska rakennuksia on kuitenkin kunnostettu tämän jälkeen ja muutos on todettu neuvontakäynnillä vuonna 2016, merkitään päivämääräkenttään neuvontakäynnin päivämäärä 7.6.2016.

Osapuolet

- Kulttuuriympäristötietokannassa käytetään Collecten yhteistä osapuolirekisteriä. Katso rekisterin käyttöohje -> Osapuolirekisteriohje.
- Kukin osapuoli lisätään valitsemalla ensin + **Lisää osapuoli**.
- Valikkoon avautuu neljä kenttää: **Osapuolen tyyppi**, **Osapuoli**, **Kuvaus** ja **Ajankohta**.
- **Osapuolen tyyppi** määritellään ensin pudotusvalikosta. Osapuolen tyyppillä tarkoitetaan osapuolen eli henkilön, yrityksen tai yhteisön roolia kohteen kehityksessä.
- Osapuolen tyyppeihin kuuluvat *historiallisesti liittyvä osapuoli*, *rakennuttaja*, *rakentaja* ja *suunnittelija*.
- **Osapuoli** eli toimijan nimi valitaan pudotusvalikosta. Osapuolten nimet tulevat valikkoon osapuolirekisteristä. Aloita osapuolen haku kirjoittamalla henkilön sukunimeä, yrityksen nimeä tai yhteisön nimeä kenttään. Pudotusvalikko ilmestyy näkyviin ja ohjelma ryhtyy hakemaan jo tallennettuja osapuolia.
- Ellei osapuolta ei löydy, se lisätään rekisteriin osapuolirekisteriohjeen mukaisesti.
- Osapuolien luomisessa käytetään harkintaa. Jos osapuolesta tiedetään vain nimi, kirjataan tieto lomakkeen soveltuvaan tekstikenttään eikä osapuolta muodosteta.
- Yksityishenkilöitä ei liitetä osapuoliksi ilman heidän suostumustaan. Kiinteistöjen omistajia, haltijoita tai nykyisiä asukkaita ei ilmaista osapuolikokonaisuudessa.
- Edesmenneet yksityishenkilöt voidaan kirjata *historiallisesti liittyvinä osapuolina*, jos näillä on laajempaa historiallista merkitystä.
- Osapuolirekisterin tiedoista varmistetaan, että kyseessä on oikea osapuoli. Osapuoleksi ei valita tuntematonta tai tuntematonta osapuolta.
- Yritysten kohdalla kannattaa kokeilla eri kirjoitusasuja, mikäli osapuolta ei heti löydy.
- **Kuvaus** -tekstikentässä tarkennetaan tarvittaessa osapuolen roolinmukaista suhdetta kohteeseen. Itse osapuolta kuvaavat tiedot tallennetaan osapuolirekisteriohjeen mukaisesti osapuolirekisteriin.
- **Ajankohdalla** tarkoitetaan ajanjaksoa, jolloin osapuoli on ollut osallisena kohteen kehityksessä.
- Ajankohta kirjataan tekstikenttään. Jos ajoitus perustuu arvioon, se osoitetaan valinnalla Aika on arvio.

Toimijan tyyppi	Suunnittelija	
Toimija	Alntorp, Josef	
Kuvaus	Josef Alntorp suunnitteli Honkalaan päärakennuksen lisäksi myös näköalapaviljongin, joka tuhoutui 1910-luvulla tulipalossa.	
Aika	1910-1919	 ☒ Aika on arvio

Asiasanat*

- Kohdetta kuvataan myös asiasanoituksella. Asiasanoilla kerrotaan esimerkiksi kohteen käyttötarkoituksesta tai rakentamisen ilmiöstä. Tällaisia asiasanoja ovat mm. *maatalous*, *rautatieasemat* ja *pientaloalueet*.
- Myös kohteeseen liittyvät aikakaudet ja tyyliuunnat ilmaistaan asiasanoilla, kuten *uusrenessanssi* tai *jugend*.
- Asiasanojen määrää ei ole rajoitettu. Ilmiöiden havaitsemiseksi on syytä lisätä useita asiasanoja. Samantyyppisissä kohteissa käytetään samoja asiasanoja.
- Asiasanoittamisessa käytetään ensisijaisesti KOKO-ontologiaa.
- Lisää asiasana Asiasanat -kenttään aloittamalla sanan kirjoittaminen. Valitse ehdotuksista KOKO-ontologian sanat.

Arvottaminen*

- Arvottaminen tehdään museon toimesta tai museon rakennustutkijan ohjauksessa.
- Arvottaminen kuuluu olennaisimpiin lomakkeelle tallennettaviin tietokokonaisuuksiin. Kun tietokantaan luodaan kohde, on ainakin arvottamisvaihe-, kulttuurihistoriallinen merkittävyys- ja ajoituskentät täydennettävä.
- Kukin eri hankkeen yhteydessä tehty arvottaminen tallennetaan omana kokonaisuutenaan.
- Kohteeseen liittyvät arvot ja merkitykset täydennetään valitsemalla ensin **+ Lisää arvottaminen**.
- Valikkoon avautuu seitsemän kenttää: **Arvojen kuvaus**, **Kulttuurihistoriallinen arvoperuste**, **Kulttuurihistoriallisen merkittävyyden perusteet**, **Kulttuurihistoriallinen merkittävyys**, **Arvottamismenetelmä**, **Arvottamisvaihe** ja **Ajoitus**.
- Kokonaisuudessa edetään arvoperusteista ja merkittävyyden perusteista kohti kohteen kulttuurihistoriallisen merkittävyyden tasoa.
- **Arvojen kuvaus** -tekstikentässä on tärkeää avata Arvottaminen -kokonaisuuden valikoista valitut arvoperusteet ja merkittävyyden perusteet ja kertoa, miksi ne on valittu ja miten arvot ilmenevät kohteessa.
- Arvoihin voivat kuulua esimerkiksi
 - edustavuus
 - tyypillisuus
 - historiallinen merkitys
 - symbolimerkitys
 - harvinaisuus
 - säilyneisyys eli alkuperäisyys
 - yhtenäisyys
 - kerroksisuus eli rakennuskannan ikään ja rakennusajan ilmiöihin liittyvä moninaisuus
 - liittyminen ympäristöön / vaikutus ympäristöön
 - vanhaan rakennuskantaan sopiva uudisrakentaminen, sopusointisuus
 - intensiteetti eli kohteen rakentamisen volyymi tai massa, sijoittelu

- Esimerkki: *Urajärven kartano edustaa topografialtaan vaihtelevaan viljelymaisemaan syntynyttä pientä, itähamäläistä kartanoa, jonka rakennuskanta on muotoutunut 1700-luvun lopun ja 1900-luvun alun välisenä aikana. Urajärven kartanoon liittyy poikkeuksellista puisto- ja puutarharakentamista, huomionarvoista kartanokulttuuri- ja henkilöhistoriaa sekä pitkäaikaista museotoimintaa.*
- Tekstimuotoisen tiedon lisäksi myös pudotusvalikoista valittava tieto perustelee kohteen merkitystä.
- **Kulttuurihistorialliset arvoperusteet** valitaan pudotusvalikosta. Useampia Kulttuurihistoriallisia arvoperusteita ja näille merkittävyyden perusteita voit lisätä valitsemalla **Lisää+**
- **Arvoperusteita ovat**
 - *historiallinen/yhteiskunnallinen*
 - *rakennushistoriallinen*
 - *ympäristöllinen/maisemallinen*
 - Esimerkki: Urajärven kartanon kulttuurihistoriallisia arvoperusteita ovat
 - *historiallinen/yhteiskunnallinen*, koska Urajärven kartano on muodostettu kylän tiloja yhdistämällä 1600-luvulla.
 - *rakennushistoriallinen*, koska kartanon kerroksellinen, mutta iäkäs rakennuskokonaisuus on muotoutunut 1700-luvun lopun ja 1900-luvun alun välisenä aikana.
 - *ympäristöllinen/maisemallinen*, koska järven rannalle rakennettuun kartanoon liittyy maisemapuisto, joka pitää sisällään näköalapaikkoja ja kauas näkyviä rakennelmia.
- **Kulttuurihistoriallisen merkittävyyden perusteet** arvoperusteelle valitaan pudotusvalikosta.
- Merkittävyyden perusteita ovat
 - *harvinaisuus ja ainutlaatuisuus*
historiallinen tyypillisuus
 - *edustavuus*
 - *alkuperäisyys*
 - *historiallinen todistusvoimaisuus*
 - *historiallinen kerroksisuus*
 - Esimerkki: Urajärven kulttuurihistoriallisen merkittävyyden perusteita ovat
 - *harvinaisuus ja ainutlaatuisuus*, koska syrjäiseen Itä-Hämeeseen 1600-luvulla perustettu kartano on poikkeuksellinen mm. maisemapuistonsa ansiosta
 - *edustavuus*, koska kartano muodostaa edustavan rakennus- ja maisemakokonaisuuden
 - *alkuperäisyys*, koska museokäytössä oleva kartano on säilytetty pitkälti 1910-luvun asussa
 - *historiallinen todistusvoimaisuus*, koska kokonaisuus edustaa vuosisatoja jatkunutta kartanokulttuuria

- **Kulttuurihistoriallisen merkittävyyden** taso valitaan pudotusvalikosta. Kulttuurihistoriallisen merkittävyyden tasoja ovat
 - *paikallinen*
 - *alueellinen/seudullinen*
 - *maakunnallinen*
 - *kansallinen*
 - *kansainvälinen*
 - *merkittävyyttä ei ole arvioitu*
- Kohteen mahdollinen maakunnallinen merkittävyys käy ilmi maakuntakaavasta ja kansallinen merkitys valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen inventoinnista (RKY). Voit avata RKY-alueiden rajaukset sekä rakennusperintörekisterin suojelukohteet ja -alueet kiertäessä karttatasoina.
- Jos kohde on tunnistettu merkittäväksi useammalla tasolla, valitaan merkittävyyden tasoksi näistä ylin. Esimerkki: Urajärven kartanon kulttuurihistorialliseksi merkittävyyden tasoksi valitaan siis *kansallinen taso*, vaikka se on myös maakunnallisesti merkittävä kohde.
- Ellei kulttuurihistoriallista merkittävyyttä ole vielä määritetty, tasoksi valitaan *Merkittävyyttä ei ole arvioitu*.
- **Arvottamismenetelmä** -kenttä täytetään, jos menetelmä poikkeaa kulttuuriympäristöhanke -lomakkeella esitetystä menetelmästä.
- Kohteen arviointiin liittyvä **arvottamisvaihe** määritellään pudotusvalikosta. Arvottamisvaiheen muutoksista sovitaan rakennustutkijan kanssa.
- Arvottamisvaiheisiin kuuluvat
 - *ei määritetty*
 - *arviointi suorittamatta*: inventoija/tallentaja valitsee tämän, ellei muuta ole sovittu
 - *arviointi valmis*: kun kohteesta vastaava rakennustutkija tai ohjausryhmä on tehnyt tai hyväksynyt arvioinnin
 - *ei tarvetta arvottaa*
 - *lisäselvitystarve arvottamiseksi*
 - *ehdotus*: käytöstä sovitaan rakennustutkijan kanssa
- **Ajoitus** -kenttään lisätään se ajankohta, jolloin arvottaminen on tehty.

Arvottamisen sisäinen lisätieto

- Arvottamisen sisäinen lisätieto -kohtaan on mahdollista kirjata jokin erityinen tieto, muutos, uhka tai vaikutin, joka halutaan säilyttää vain museon sisäisenä tietona.

Merkitykset

- Merkitykset -kenttään voidaan kirjata sellaisia kohteeseen liittyviä arvoja ja merkityksiä, joita ei tarkastella osana Arvottaminen -kokonaisuutta.
- Tällaisiin aineettomiin arvoihin kuuluvat esimerkiksi yhteisölliset arvot, symboliarvot, identiteetti-arvot, elinkeinohistorialliset arvot, kansatieteelliset arvot ja sivistykselliset arvot.
- Merkityksiin lisätään esimerkiksi osallistavassa työssä esiin nousevat, yhteisön kulttuuriympäristöön kohdistamat merkitykset ja arvot.
 - Esimerkki merkityksestä: Urheiluseura Padasjoen Potkun kesäpaikkana 1950-luvulta saakka toiminut, talkoilla rakennettu Potkula on *yhteisöllisesti merkittävä* kohde.

Kaavatiedot

- Kohdetasolla olennaisin kaavamuoto on asemakaava, mutta esimerkiksi haja-asutusalueilla asemakaavaa ei välttämättä ole laadittu. Ensisijaisena kaavatietojen lähteenä käytetäänkin tarkinta olemassa olevaa kaavatasoa.
- Kun tietokantaan luodaan uusi kohdelomake, selvitetään millaisia rakentamista ohjaavia kaavamääräyksiä kohteeseen kohdistuu. Kohteeseen liittyvät kaavamerkinnot voivat koskea myös tonttia, lähiympäristöä tai korttelialuetta.
- Kohdelomakkeelle tallennetaan sellaiset kaavatiedot ja -määräykset, joilla on vaikutusta nykyisen kulttuuriympäristön säilymiseen ja käsittelyyn tai käyttötarkoitukseen.
- Olennaiset määräykset eivät rajoitu vain varsinaisiin rakennussuojelua koskeviin määräyksiin. Huomioitavia ovat esimerkiksi seuraavan kaltaiset kaavamääräystekstit:
 - *Kaava-alueen raja. Raja-alue merkitsee valtakunnallisen kulttuurihistoriallisesti merkittävän alueen, jota koskevat valtioneuvoston 2001 antamat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.*
 - *Asuinrakennusten korttelialue. Alueen toimintojen suunnittelussa ja lisärakentamisessa on otettava huomioon alueen valtakunnallisesti arvokas ympäristö. Lahden kaupunginmuseolle tulee antaa lausuntomahdollisuus kaikesta alueen rakentamisesta.*
 - *Uudisrakentaminen tulee sovittaa suojelurakennuksen arkkitehtuuriin.*
 - *Istutettava alueen osa, jolla olemassa oleva puusto tulee säilyttää. / Istutettava puu- tai pensasrivi.*
 - *Tontin rajalle ei saa rakentaa aita. / Tontin osa on aidattava katualuetta vastaan rakennustapaohjeiden mukaisesti.*
 - *Säilytettävä kallioalue.*
- Varsinaiset suojelutiedot täydennetään seuraavana lomakkeella olevaan Suojelutiedot - kokonaisuuteen.

- Kohdetta koskevat kaavatiedot lisätään valitsemalla ensin + **Lisää kaavatiedot**.
- Valikkoon avautuu seitsemän kenttää: **Kaavalaji**, **Kaavatunnus**, **Kaavan elinkaaren tila**, **Hyväksymisaika**, **Kaavamääräyksen laji**, **Kaavamääräysteksti** ja **Kaavamerkintä**.
- Kohdetta koskeva **kaavalaji** valitaan pudotusvalikosta.
- **Kaavatunnuksella** tarkoitetaan kaavoittajan kaavalle antamaa tunnusta. Tunnus löytyy kyseisestä kaavasta. Asemakaavan tunnus sisältää yleensä pääosin numeroita.
- Pudotusvalikosta valittava **Kaavan elinkaaren tila** eli kaavavaihe kertoo sen, onko kohdetta koskeva kaava voimassa. Kohteen tietoja päivittäessä kaavan elinkaaren tila muutetaan tarvittaessa vastaamaan nykytilannetta.
- Kaavan hyväksymispäivämäärä lisätään **Hyväksymisaika** -tekstikenttään. Päivämäärä löytyy kyseisestä kaavasta.
- **Kaavamääräyksen laji** -kenttää käytetään vain tietomallimuotoisten kaavojen yhteydessä. Laji valitaan pudotusvalikosta. Pudotusvalikon hierarkian saa auki pudotusvalikon vasemmassa reunassa näkyvää nuolta painamalla.
- **Kaavamääräysteksti** kirjoitetaan tekstikenttään. Kukin kaavamääräysteksti löytyy kyseisen kaavamääräyksen vierestä kaavamerkinnoista.
- **Kaavamerkintä** kirjoitetaan tekstikenttään. Kaavamerkintä löytyy kaavakartasta ja sen merkinnoista. Suojelumerkinnot koostuvat usein kirjaimista ja numeroista.
- Jos samassa kaavassa on useampi lisättävä määräys, voi neljä ylintä kaavatietokenttää kopioida uuteen kaavatietokokonaisuuteen ja täydentää sen jälkeen kaavamääräysteksti- ja kaavamerkintäkentät.

Kaavalaji	Asemakaava	
Kaavatunnus	398A-2578	
Kaavan elinkaaren tila	Lainvoimainen	
Hyväksymisaika	26.10.2017	 ☐ Aika on arvio
Kaavamääräyksen laji	Kaupunki- tai kyläkuvallisesti arvokas alue	
Kaavamerkintä	S	
Kaavamääräysteksti	(Lahden Ristinkirkkoa ympäröivä puisto) Suojeltava alue. Kirkon piha-alueita hoidetaan niin, että sen kulttuurihistoriallisesti merkittävät erityispiirteet, kasvilajit, rakenteet ja reitit säilyvät. Kirkon kokonaissuunnitelmaan liittyviä alkuperäisiä muureja ja portaita ei saa purkaa.	

 Kopioi
  Poista kaavatieto

Suojelutiedot

- Maankäyttö- ja rakennuslakiin perustuva suojelu eli ns. kaavasuojelu on yleisin tapa suojella kohteita ja määritellä suojeluun liittyviä tavoitteita.
- Rakennettu kohde on voitu suojella myös esimerkiksi rakennussuojelulaille, rautatiesopimuksella tai asemakaavalla, ja se on voitu suojella kokonaisuutena tai osittain.
- Kun tietokantaan luodaan uusi kohdelomake, selvitetään mitä suojelumääräyksiä kohteeseen mahdollisesti kohdistuu.

- Jos kyseessä on aiemmin tallennetun kohteen tietojen päivittäminen, tarkistetaan lomakkeella olevien suojelutietojen ajantasaisuus ja kattavuus.
- Tiedot kohteen suojelusta lisätään valitsemalla ensin + **Lisää suojelutiedot**.
- Valikkoon avautuu yhdeksän kenttää: **Suojelun tapa**, **Suojelun tila**, **Suojelun ajankohta**, **Diaarinumero**, **Suojelun kohde**, **Suojelun kuvaus**, **Statuksen antaja**, **Statuksen antamisen päivämäärä** ja **Vastaava viranomainen**.
- **Suojelun tapa**, jolla kohteeseen on liitetty suojelua, määritellään pudotusvalikosta.
 - Esimerkkejä suojelun tavoista: Lahdessa *rakennusperintölailla* suojeltuja kohteita ovat Erstan ja Seestan kartanot, mutta Lahden rautatieasema-alue on suojeltu *rautatiesopimuksella*.
- **Suojelun tilalla** tarkoitetaan pudotusvalikosta valittavaa suojeluprosessin vaihetta. Suojelun tila voi olla esimerkiksi *suojelu voimassa* tai *suojelu vireillä*. Tässä voidaan ilmaista käynnissä oleva suojeluprosessi. Voimassa olevan suojelun tilan voi tarkistaa kohdetta koskevista ajantasakaavoista.
- **Suojelun ajankohta** kertoo suojeluprosessiin (suojelun tilaan) liittyvän ajankohdan, kuten suojelupäätöksen sisältävän asemakaavan hyväksymispäivämäärän.
- **Diaarinumero** kertoo suojeluprosessiin liittyvän tunnisteen, kuten suojelupäätöksen tunnuksen.
- **Suojelun kohde** -tekstikentässä ilmaistaan suojelun kohdentuminen, ellei suojelu koske koko kohdetta. Kohdetasoiset suojelutiedot sisällytetään myös kohteen merkitystä perustelevaan kuvaukseen. Kaavasuojelun kohdentuminen käy ilmi kohteen suojelua koskevista kaavamääräyksistä.
- **Suojelun kuvaus** -tekstikentässä on mahdollista kertoa enemmän kohteen suojelutilanteesta.
- **Statuksen antaja** -tekstikenttään kirjoitetaan suojelupäätöksen tekijän, kuten esimerkiksi kaavan hyväksyneen tahon nimi.
- **Statuksen antamisen päivämäärä** kirjoitetaan numeroin tekstikenttään.
- **Vastaava viranomainen** suojelusta vastaava taho.

Suojelun tapa	asemakaava		
Suojelun tila	Suojelu voimassa		
Suojelun ajankohta	6.9.2012		☐ Aika on arvio
Diaarinumero			
Suojelun kohde	Lahden historiallisen museon asemakaavasuojelu kohdistuu rakennuksen ulkoasuun, julkisivuihin ja sisätiloihin. Rakennukseen ei saa tehdä sellaisia muutoksia, jotka turmelevat julkisivujen ja vesikaton rakennustaiteellista arvoa. Puisto tulee säilyttää.		
Suojelun kuvaus			
Statuksen antaja	Lahden kaupunginvaltuusto		
Statuksen antamisen päivämäärä	6.9.2012		☐ Aika on arvio
Vastaava viranomainen			

Poista suojelutieto

+ Lisää suojelutieto

Julkinen taide

- Kohteeseen liittyvä julkinen taideteos voi olla esimerkiksi veistos, video-, valo- tai ääniteos, joka ei kuulu tiettyyn rakennukseen.
- Taideteoksella tarkoitetaan tässä merkityssisältöjä omaavaa, signeerattua teosta, jonka tekijä on taiteilija.
- Muistokiven tai -laatan kaltaisen muistomerkin tiedot tallennetaan Muu rakennettu kohde -lomakkeelle.
- Teoksen tiedot lisätään valitsemalla ensin + **Lisää yhteys**.
- Valikkoon avautuu kaksi kenttää, pudotusvalikko **Tyyppi** ja tekstikenttä **Kuvaus**.
- Teos liitetään kohteeseen ensisijaisesti linkillä. Mikäli teos on tallennettu Collecten taideteoskokoelmaan, tyypiksi valitaan **Collecte-aineisto** ja **Yhteys-kentästä** teoksen numero. Jos kyseessä on muu verkkolinkki, tyypiksi valitaan **URL** ja linkin osoite tulee **Yhteys-kenttään**.
- Jos liittämässä käytetään Collecte-aineistoa, ei kuvauskenttää ole tarpeen täyttää. Teoksen tiedot luetteloidaan ensi sijassa Collecten taideteoslomakkeelle.
- Tyyppiä ei sen sijaan valita, jos teosta ei ole luetteloitu Collecteen, tai se ei ole muuten linkitettävissä. Tällöin teoksen tiedot kirjoitetaan kuvauskenttään. Tietoina kirjataan teoksen nimi, tekijä ja teoksen sijainti.

Uhkatekijät

- **Uhkatekijät** -tekstikenttään on mahdollista kirjata tulkinta kohdetta mahdollisesti uhkaavista seikoista. Kohdetta saattaa uhata esimerkiksi ilkivalta tai purkaminen tai rakennussuojelun kannalta vanhentunut kaava. Uhkatekijöihin voidaan kirjata myös kohdetta rajaavaan lähiympäristöön liittyvä uhka, joka saattaa vaikuttaa kohteen merkitykseen ja arvoon. Tällaisia uhkia voivat olla esimerkiksi täydennysrakentaminen tai metsittyminen.

Toimenpiteet

- Toimenpiteet ovat kohdetta koskevia, museon tai ulkopuolisen tahon suorittamia yksittäisiä toimia, joiden tiedot halutaan säilyttää ja liittää kohteeseen. Toimenpiteitä ovat mm. inventoinnin maastokäynti, katselmus ja neuvonta.
- Toimenpide lisätään valitsemalla ensin + **Lisää toimenpide**.
- Valikkoon avautuu kuusi kenttää: **Toimenpiteen tyyppi**, **Aloitusaajankohta**, **Päätymisajankohta**, **Osapuoli**, **Toimenpiteen kuvaus** ja **Liitteet**.
- **Toimenpiteen tyyppi** valitaan pudotusvalikosta.
- Sekä toimenpiteen **aloitusaajankohta** että **päätymisajankohta** kirjataan omiin tekstikenttiinsä. Katso ohje ajan merkitsemisestä kohdassa Ajoitus.
- Uusissa toimenpiteissä suositetaan tarkkoja päivämääriä, mutta aiemmin suoritettuja toimenpiteitä tallennettaessa voidaan käyttää vuositarkkuutta.
- Jos toimenpiteen aloitus ja päättäminen ajoittuvat samaan ajankohtaan, kuten samalle päivälle, kirjataan molempiin kenttiin sama tieto. Jos aika perustuu arvioon, se osoitetaan valinnalla Aika on arvio.

- Toimenpiteen **osapuolella** tarkoitetaan pääsääntöisesti toimenpiteen suorittajaa, tekijää tai museolla toimenpiteestä vastaavaa henkilöä.
- Toimenpiteeseen liittyvä osapuoli lisätään **+ Lisää osapuoli** -painikkeesta.
- Osapuolen tietojen tulee olla tallennettuina Collecten osapuolirekisteriin ennen toimenpiteen osapuolen lisäämistä.
- Osapuoliksi ei tuoda esimerkiksi katselmuksella mukana olleita, vaan tieto osallistujista lisätään tarvittaessa toimenpiteen liitteeksi. Kiinteistöjen yksityisiä omistajia ei tallenneta osapuoliksi eikä heidän nimiään mainita myöskään toimenpiteen yhteydessä.
- Toimenpidettä kuvaava teksti kirjoitetaan **Toimenpiteen kuvaus** -kenttään. Kuvauksessa kerrotaan toimenpiteen syy ja toteutustapa – miksi ja miten toimenpide on tehty.

Toimenpiteen tyyppi	Neuvonta	☐ Aika on arvio
Aloitussajankohta	23.9.2022	☐ Aika on arvio
Päättymisajankohta	23.9.2022	☐ Aika on arvio
Kuvaus	Antti Aalto antoi puhelimitse neuvontaa Korpelan tilan päärakennuksen ja navetan tiilikatteen uusimiseen liittyvän avustushakemuksen laadinnassa.	
Toimija	Aalto, Antti	
Liite	+ Lisää liitetiedostoja	

- Toimenpiteen liite lisätään valitsemalla ensin **+ Lisää liite**. Lisää liitetiedosto lataamalla.
- Kohteeseen kohdistuvien toimenpidetyyppien liitteinä tallennetaan
 - *Inventoinnin maastokäynti*: kuvat, jos toteuttaja museon ulkopuolinen taho
 - *Neuvonta*: kuvat, muistiot ja raportit
 - *Katselmus*: kuvat, muistiot, raportit ja muut katselmusaineistot
 - *Kommentointi*: sähköpostiviestit ja kuvat
 - *Dokumentointi*: kuvat, jos toteuttaja museon ulkopuolinen taho
 - *Maisemaselvitys*: selvitysraportti
 - *Avustus*: muistiot, raportoinnit (hakemukset)
 - *Rakennushistoriaselvitys (kohde tasoinen)*: raportti, kuvat, jos toteuttaja museon ulkopuolinen
- Liitetiedosto nimetään kohteen tunnuksella, liite-sanalla ja juoksevilla numerolla. Liitettä ei nimetä liitteen sisällöllä eikä nimessä ei käytetä kansallisia merkkejä (å, ä, ö). Välilyönnit ja välimerkit korvataan alaviivalla.
 - Esimerkki: 11178_liite5
- Liitteen kuvauskenttään kirjoitetaan lataamisen jälkeen kunkin tiedoston/kuvan sisältöä selventävä otsikko esim. Näkymä kohteelle Yrjönkadun puolelta.
- Toimenpiteen yhteydessä otetuista kuvista tallennetaan informaatioarvoltaan oleellimmat, toimenpidettä ei käytetä kameran tyhjentämiseen.
- Yksityisten kiinteistöjen piha/sisäkuvat tallennetaan vain toimenpiteen liitteiksi, ei tunnistekuviksi.

Yhteenkuuluva kulttuuriympäristö *

- Yhteenkuuluvalla kulttuuriympäristöllä tarkoitetaan Collecte-kulttuuriympäristötietokantaan tallennettua aineistoa, joka joko kuuluu (sisältyy) kohteeseen (lapset) tai johon tallennettava kohde sisältyy (vanhempi).
- Kohteeseen kuuluva kulttuuriympäristö voi olla tyypiltään rakennus ja/tai muu rakennettu kohde ja vastaavasti kohde voi kuulua kulttuuriympäristöhankkeeseen ja/tai aluekokonaisuuteen.
- Yhteenkuuluva kulttuuriympäristö liitetään kohteeseen valitsemalla + **Lisää yhteenkuuluva kulttuuriympäristö**.
- Linkitettävä kulttuuriympäristö esim. rakennus valitaan Lapset kentästä kirjoittamalla kenttään rakennuksen nimeä ja valitsemalla listalta oikea vaihtoehto. Vastaavasti linkitettävä kulttuuriympäristöhanke valitaan vanhemmat kentästä.
- Aineistoja voidaan liittää osaksi samaa kokonaisuutta myös korttinäkymän yläreunan Lisää-valikosta.
- Lisää -valikon vaihtoehdot riippuvat kortin aineistotyyppistä. Kohteen korttinäkymässä voit liittää kohteeseen yhteenkuuluvia rakennuksia ja muita rakennettuja kohteita.

Yhteydet

- Yhteys museon kokoelmiin kuuluvaan aineistoon tai linkit verkkolähteeseen luodaan valitsemalla ensin + **Lisää yhteys**.
- Valikkoon avautuu kaksi kenttää, pudotusvalikko **Tyyppi** ja tekstikenttä **Kuvaus**.
- Jos yhdistettävä aineisto, kuten valokuva, lähde- tai rakennuspiirustus on tallennettu museon kokoelmiin, valitaan tyyppi **Collecte-aineisto** ja avautuvasta **Yhteys-kentästä** valitaan linkitettävän aineiston esim. kuvan numero.
- Jos kyseessä on muu verkkolähde, kuten vaikkapa Finnaan tallennettu aineisto tai Dynasty asiakirjahallintaan tallennettu lausunto, tyyppi valitaan **URL** ja linkin osoite tulee **Yhteys-kenttään**.
- **Kuvaus** -kenttään kuvataan yhteyden sisältöä esim. Kaupungintalo ja puisto vuonna 1950; Lähde- tai Purkulupaa koskeva lausunto 2007.

Lähteet

- Lähteellä tarkoitetaan tässä kohdelomakkeelle tallennetun tiedon lähdettä, kuten esimerkiksi vanhaa karttaa, haastattelua aineistoa tai kohteeseen liittyvää historiikkaa.
- Lähde liitetään kohteeseen ensisijaisesti linkillä edellisessä Yhteydet -kentässä, mikäli tämä on tallennettu Collecteen museon kirjasto-, arkisto-, esine- tai valokuvakokoelmaan tallennetun lähteen tietoja ei ole tällöin tarpeen toistaa Lähteet -kokonaisuudessa.
- Ellei linkittäminen ole mahdollista, lähde lisätään valitsemalla ensin + **Lisää lähde**.
- Valikkoon avautuu kaksi kenttää, **Lähteen tyyppi** ja **Lähteen tunnus/nimi**.
- **Lähteen** pudotusvalikosta valittavat **tyypit** ovat *julkaisu*, *arkistolähde* ja *suullinen lähde*. Tyyppi verkkolähde on käytössä lähinnä migraatioiden tarpeeseen (vanhentuneet linkit).
- Lähteen nimi kirjoitetaan **Lähteen tunnus/nimi** -tekstikenttään.

- Suullinen lähde kirjoitetaan tekstikenttään muodossa *Saari, Sanelma 2006*. Henkilön mahdollista omistajuuteen liittyvää roolia ei mainita.
- Lähteet merkitään muodossa
 - Tekijä[t]. Vuosi/päivämäärä. Julkaisun nimi. Julkaisija, sivunumerot / verkkosivut, verkkosivun katsomisen päiväys.
- Artikkeliteoksessa
 - Artikkelin tekijä[t]. Vuosi. Artikkelin nimi. Teoksessa Teoksen tekijä[t]. Teosnimi. Julkaisija, sivut.
- Artikkelilehdessä
 - Tekijä[t]. Vuosi. Artikkelin nimi. Julkaisun nimi, volyymi (lehden numero), sivut.
- Esimerkkejä lähteen merkitsemisestä:
 - Kainulainen, S. & Vickholm, P. 2016. Asko: Huonekaluja Lahdesta. Lahden kaupunginmuseo, s. 16.
 - Wahlroos, T. 2018. Pintaa syvemmälle – Akseli Gallen-Kallelan Keitele. Teoksessa Vertainen T. (toim.) Helmiä Lahden taidemuseon kokoelmista. Lahden kaupunginmuseo, s. 69–76.
 - Kakkori, S. 8.9.2016. Takapihoille voi mahtua parikymmentä taloa. Keskisuomalainen, s. 13.
 - Gronow, P. 2001. Oopperalaulajia ennen oopperaa. Musiikki, 31(3–4), s. 77–116.
 - Lahden museot (18.10.2021). Lahden museoille nykydokumentointiteon kunniaininta. <https://www.lahdenmuseot.fi/yleinen/lahden-museoille-nykydokumentointiteon-kunniamaininta/>, 18.11.2021.
 - Yleisradio Oy (27.10.2021). Ylen aamu. Yle TV1.

KOHDELOMAKKEEN VALIKOISSA KÄYTETYT TERMIT

Nimi: nimen tyyppi

Aiempi nimi
Käytössä oleva nimi
Muu nimi
Taloyhtiön nimi

Muu tunnus: tunnuksen tyyppi

Inventointitunnus
Kiinteistötunnus
Muinaisjäännöstunnus
Pysyvä rakennustunnus
Rakennuksen osatunnus
Vanha kiinteistötunnus
Vanha rakennustunnus

Sijainti: koordinaattijärjestelmä

ETRS-TM35FIN
WGS 84

Sijainti: sijainnin luontitapa

http://uri.suomi.fi/codelist/jhs/kunta_1_20240101

Digitointi
Kiinteistötoimitus
Kuvamittaus
Laserkeilattu
Maastomittaus
Skannattu
Tuntematon

Kunta

http://uri.suomi.fi/codelist/jhs/kunta_1_20240101

Asikkala
Hartola
Heinola
Hollola
Iitti
Kärkölä
Lahti
Orimattila
Padasjoki
Sysmä

Maakunta

http://uri.suomi.fi/codelist/jhs/maakunta_1_20240101

Päijät-Häme

Maa

http://uri.suomi.fi/codelist/jhs/valtio_1_20120101

Suomi

Kohdetyyppi

Asuminen
Hallinto
Kartano
Kokoontuminen
Kulttuuri
Liike-elämä
Liikenne
Liikunta
Maatalous
Metsä- ja erätalous
Opetus
Puistot
Puolustuslaitos
Sosiaali- ja terveydenhuolto
Teollisuus
Uskonnon harjoittaminen
Vapaa-aika ja matkailu
Viranomaistoiminta
Voimalaitokset ja yhdyskuntatekniikka

Osapuoli: osapuolen tyyppi

Historiallisesti liittyvä osapuoli
Rakennuttaja
Rakentaja
Suunnittelija

Arvottaminen: kulttuurihistoriallinen arvoperuste <http://uri.suomi.fi/codelist/rakrek/Kulthistatyypp>

Historiallinen/yhteiskunnallinen
Rakennushistoriallinen
Ympäristöllinen/maisemallinen
Muut

Arvottaminen: kulttuurihistoriallisen merkittävyyden perusteet <http://uri.suomi.fi/codelist/rakrek/KultKritee>

Alkuperäisyys
Edustavuus
Harvinaisuus ja ainutlaatuisuus
Historiallinen kerroksisuus
Historiallinen todistusvoimaisuus
Historiallinen tyypillisuus

Arvottaminen:

kulttuurihistoriallinen merkittävyys

<http://uri.suomi.fi/codelist/rakrek/kulthistmer>

Alueellinen/seudullinen

Kansainvälinen

Maakunnallinen

Merkittävyyttä ei ole arvioitu

Paikallinen

Valtakunnallinen

Arvottaminen: arvottamisvaihe

arviointi suorittamatta

arviointi valmis

Ehdotus

ei tarvetta arvottaa

lisäselvitystarve arvottamiseksi

Kaavatiedot: kaavalaji

http://uri.suomi.fi/codelist/rytj/RY_Kaavalaji

Asemakaava

>Asemakaava

>Maanalaisten tilojen asemakaava

>Ohjeellinen asemakaava

>Ranta-asemakaava

>Vaiheasemakaava

>Vaiheranta-asemakaava

Maakuntakaava

>Kokonaismaakuntakaava

>Vaihemaakuntakaava

Yleiskaava

>Kuntien yhteinen yleiskaava

>Maanalainen yleiskaava

>Oikeusvaikutukseton yleiskaava

>Osayleiskaava

>Vaiheyleiskaava

>Yleiskaava

Kaavatiedot: kaavan elinkaaren tila

<http://uri.suomi.fi/codelist/rytj/kaavaelinkaari>

Hylätty

Hyväksytty kaava

Kaavaehdotus

Kaavoitusaloite

Keskeytetty

Kumoutunut

Lainvoimainen

Muutettu kaavaehdotus

Oikaisukehoituksen alainen

Oikaisukehoituksenalainen ja valituksenalainen

Osittain voimassa

Rauennut

Valituksenalainen
Valmistelu
Vireilletullut
Voimassa
Voimassa ennen kaavan lainvoimaisuutta

Kaavatiedot: kaavamääräyksen laji

http://uri.suomi.fi/codelist/rytj/RY_Kaavamaarayslaji

Suojelutiedot: suojelun tapa

Erillisellä päätöksellä
>Asetus valtion omistamien rakennusten suojelemisesta (480/1985)
>Kirkkolaki (1045/1993)
>Laki ortodoksisesta kirkosta (985/2006)
>Laki rakennusperinnön suojelemisesta (498/2010)
>Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999)
>>Asemakaava
>>Maakuntakaava
>>Yleiskaava
>Muinaismuistolaki (295/1963)
Suoraan lain nojalla
>Kirkkolaki (1045/1993)
>Laki ortodoksisesta kirkosta (985/2006)
>Muinaismuistolaki (295/1963)
Muu suojelua ohjaava prosessi
>Haag-sopimus
>Kansalliset kaupunkipuistot
>Luonnonmuistomerkit
>Perinnebiotoopit
>Rautatiesopimus
>Unescon maailmanperintökohteet
>Maakunnallisesti merkittävät maisemanhoitoalueet
>Valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet VAMA <http://uri.suomi.fi/codelist/rytj/prosessinvaihe>
>Valtakunnallisesti merkittävät maisemanhoitoalueet
>Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt RKY
>Varjellut kohteet

Suojelutiedot: suojelun tila

Poikkeaminen/muutos
Suoja kumottu/lakannut
Suoja vireillä
Suoja voimassa
Vaarantamiskielto

Julkinen taide: tyyppi

Collecte-aineisto
URL

Toimenpiteet: toimenpiteen tyyppi

Avustus
Dokumentointi
Inventoinnin maastokäynti
Katselmus
Kommentointi
Neuvonta
Rakennushistoriaselvitys
Tutkimus

Yhteydet: tyyppi

Collecte-aineisto
URL

Lähteet: lähteen tyyppi

Arkistolähde
Julkaisu
Suullinen lähde
Verkkolähde